

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2008. SZEPTEMBER XIX. ÉVFOLYAM 18. SZÁM

VAKÁCIÓS BIBLIAHÉT, PÁL APOSTOL NYOMÁBAN

Csoda történt Anton!

Anton tizennégy pár lábacska követte végig Pál apostol életének főbb állomásait. A gyülekezetben első alkalommal szervezték meg a vakációs bibliahetet

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa.” (Lk 18,16). Első alkalommal szerveztünk Vakációs Bibliahetet az Ant-i Református Egyházközségben (Bihari Egyházmegye) augusztus 20-24. között.

A hét folyamán megtapasztalhattuk, hogy a gyermekekre milyen nagy vonzerővel hat Jézus üzenete: „...En vagyok az út, az igazság, és az élet.” (Jn 14,6). A pusztulásra ítélt, elöregedő faluban csoda történt: első nap hét gyermek vett részt a programokon, a második és az azt követő napokon számuk megduplázódott! Összesen tizennégy pár lábacska léphetett Pál apostol nyomába az úton, amin végigkövethették életének főbb állomásait megtérésétől elkezdve a damaszkuszi, liztrai, Filippi-i csodákra át a máltai hajótörésig. Mivel a Szentírásból nem derül ki az apostol útjának vége, ezért kapta ez a program a Végtelen utazás elnevezést. A gyermekek megtudhatták, hogy Pál tulajdonképpen Jézus lábnymában és útján járt. Az apostol példáján keresztül jobban megérthették, hogy mindnyájunknak feladatunk, rendeltetésünk van, mégpedig, hogy mi is tanít-

ványok legyünk, hirdessük az evangéliumot, és tanítványokká tegyünk másokat is.

Az idei bibliahét témáját a romániai KOEN (Keresztény Oktatásért és Erkölcsi Nevelésért) Alapítvány munkatársai dolgozták ki. Ők biztosították a napi kézimunkákat, az azokhoz szükséges eszközök többségét, a szemléltetőket, sőt, a gyermekek utolsó nap ajándékot is kaphattak jóvoltukból.

A program minden nap közös imádsággal, énekléssel, játékkal kezdődött, hogy ráhangolódhassunk a napi történetre, melyet Tolvaj László lelkipásztor mutatott be nap, mint nap a gyermekeknek. Majd új ének tanulás, kézimunka, vetélkedők, játékok következtek a kicsik, s nagyobbak örömeire.

Vasárnap a gyermekek a templomban tettek bizonyosságot a tanultakról, bemutatva a négy nap alatt megismert történeteket és aranymondást, elénekelve az ezekhez kapcsolódó énekeket. A gyülekezet megtekintette a héten elkészült kézimunkákat, szemléltetőket is.

Megható volt látni, amint református és ortodox, magyar és román gyermekek egyaránt lelkesen és vidáman énekeltek az Úr Jézusról, és imádkoztak mindannyiunk Édes Atyjához. Egyedül Övé legyen a dicsőség!

T. J.

HETEDIK KÜRTSZÓ

Visszavár

MINÉL TÖBB destruktív szektáról, ezoterikus, okkultista tanról, szinkretikus összefonódásról hallok, annál jobban megbecsülöm a hit ajándékát. És az istenfélelmet. Nem a Tőle való rettegés félelmet, hanem az Őt kereső, az Isten közelségében megnyugvást találó félelmet, az Ő távollététől tartó aggodalmat. Olyan ajándékok ezek, amik a mélységben is ott paráználak az elvadult, elárvult lélekekben.

A SZOMSZÉD néni azt mondja: ő nem hisz. A férje vezető pártfunkcionárius volt, az ateizmus volt a vallásuk. Korholja az egyházi rádiót, mert az általa hallgatott kereskedelmi adók vételét zavarja. Szó szót követ, s kiderül nem is a zenéért kedveli, hanem mert „vannak benne jóslások, meg ilyenek”. Lám, a magukat felvilágosult büszkeséggel ateistának vallók is hisznek. Kérdés, miben, kiben? A sátn annyira ruhát felöltött már, miért ne venné fel az ateizmus tudományosnak, modernnek és haladónak tűnő loboncát?

AZ EMBER nem tud nem hinni. Ezért tömi magát szellemi, lelki pótlékokkal. Olyanokkal, amik mérgeznek. A dohánytermékekre öles betűkkel, hatalmas gyászkeretben kiírják ugyan, hogy öl, rákot okoz, lerövidíti az életet, de a szellemi károkozók vígan hirdetik magukat. Sehol egy figyelmeztető, intő jel. Honnan is tudhatná az, aki köré ravaszul, keresztény terminológiájával, templomokból ismert szavakkal szőnek mérgező hálót, hogy ez az út, nem a Krisztus útja, hanem a Hitetődé.

MÁSIK ISMERŐS, másik példa. „Nincs idő templomba menni, mert sok a dolog.” Csak arra van időnk, aki, ami fontos nekünk. A rokonokra, az ismerősökre, de legfőként magunkra igyekszünk időt szakítani. Ha Istent „nem jelöltük be” az ismerőseink közé, ha számunkra Ő az ismeretlen isten, miért is keresnénk a társaságát. Nem tartjuk elég érdekesnek sem. Mert az egyszerű és igazi helyett, inkább kellene a csillogó-villogó, bűbajos és varázslatos pótszerek. Mert ez a kor is ezt ajánlja, ezt tartja érdekesnek, értékesnek. Erre hívnak fel a postaládánkba tett szórólapokon, a nagy példányszámú magazinok „trendiként” hirdetik a jóslást, az ezoterikát, mint valami érdekes kikapcsolódást. SZERETÜNK mérlegelni, okosnak, elemzőnek látszani. Megválogatjuk mit veszünk a szánkba, alaposan utánanézzük mit tartalmaz az üdítő, amit iszunk. Tartunk az egészségtelen, káros anyagoktól, a mű ételektől, a természetes anyagot nem tartalmazó édes löttyöktől, miközben a szellemi, lelki kaput tágasra tárjuk, s óvatlanul mindent beengedünk. Sőt, a másság-kultusz jegyében minél másabb, annál érdekesebb.

AZ ELFELEJTETT, megunt, félretett Isten türelmesen vár minket. Visszavár a disznókonda és -vályú mellől is. Meggyógyít az okkult hatások fertőzésétől. Jó hírt mond, a sok önmagát súlyosnak és mérvadónak hirdető híresztelés mellett is.

IGÉJE ÉS IGAZSÁGA örök, miközben a hitetők és vallásalapítók porladnak.

FÁBIÁN TIBOR

„*Boldog ember az, aki hallgat rám, ajtóim előtt vigyázva minden nap, ajtófélfáimat őrizve. Mert aki engem megtalál, az életet találja meg, és kegyelmet nyer az Úrtól.*” (Péld 8,34-35)

Háromezer évvel ezelőtt, amikor ez a bibliai könyv megszületett, a tanítványok, akik a bölcsességet a „mester” házában tanulták, azzal fejezték ki lelkesedésüket, hűségüket, tanulni vágyásukat, hogy napfelkelte előtt, már kora reggel a ház ajtaja előtt várakoztak, várták a „mester” megjelenését, „bebocsátását.”

A bölcsességet a szentíró egy ilyen bölcs mesterhez hasonlítja, aki egy házat épített magának, hogy ott fogadhassa, taníthassa az embereket, ugyanakkor onnan indul el az utcákra, a piacokra, a városkapukhoz, hogy ott is magához hívogassa a tapasztalatlanokat, az útkeresőket, a bölcsességre vágyókat.

A megszemélyesített bölcsesség nem zárkózik el az emberek elől, sőt igyekszik rendszeresen alkalmakat nyújtani arra, hogy megismerjék őt, hogy vele találkozzanak, hogy általa sokan bölcsebben éljenek. A bölcsesség boldoggá teszi a hozzá forduló embereket, aki megkeresi őt, felkeresi őt, meg is találja őt, rajta keresztül megismer-

A LÉLEK CSENDJE

A megszemélyesített bölcsesség

heti Isten kegyelmét, aki újra és újra komolyan veszi őt, megmarad mellette, az Isten kegyelmét is újra és újra megtapasztalja.

Isten Igéje az isteni eredetű bölcsességet hordozza, református magyar gyülekezetekben, a templomokban, ez a bölcsességgel teli ige szólal meg, istentiszteleti, gyülekezeti alkalmaink olyanok, mint a bölcsesség háza, várják, hogy találkozzanak a bölcsességre vágyó emberekkel.

Vajon ott vagyunk-e a tanulni vágyó, a bölcsességet komolyan kereső és megtartó tanítványok között? Van-e igazán igényünk arra, hogy bölcsességgel éljük meg életünket, vagy engedjük hogy sodorjon magával az élet? Naponta már kora reggel hallgatjuk-e a bölcsesség szavát, napközben vigyázunk-e a megtalált bölcsességre, meg akarjuk-e találni a mindenféle élethelyzetben a bölcs életvitelt?

Adjunk hálát életünk azon pillanataiert, amikor engedelmes lelkülettel hallgattuk meg, fogadtuk meg Isten szavát, megmaradtunk a bölcsesség mellett a kísértések ellenére is. Köszönjük meg azoknak az embereknek a lelki segítségnyújtást, akik Istenhez való fordulásra, Isten iránti engedelmességre buzdítottak és bátorítottak minket. Köszönjük meg Istennek életünk boldog napjait, lelkünk boldog állapotát, mellyel Őt dicsértük és Őrá mutattunk.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

Magyar református hitvallások (1.)

A magyar reformátusság két hitvallást tart számon hivatalos hitvallásaként, a II. Helvét Hitvallást és a Heidelbergi Kátét. E kettőre tesznek esküt a lelkészek, hogy ezek szellemében élnek és tevékenykednek. Minden öntudatos reformátusnak el kellene sajátítani e két hitvallás tanításait. Ezek eligazítást adnak a hit és erkölcs tan, s a keresztyén élet területén.

A Szentírásban lefektetett kijelentés sűrített foglalatát adják, ugyanakkor megvilágítják a történelem során keletkezett szentírási hagyományokat, de óvnak a Szentírással ellentétes tévtanításoktól, más néven eretnokségektől. A tévtanítások sokszor nagyon is keresztyénnek és buzgón értelmezett igazságnak látszanak, de hozzáértő megvizsgálásuk és a Szentírás értelmével történt összevetésük kideríti, hogy nem azok. Úgy gondolom, a 21. század elején változatlanul nagyon időszerű, hogy hitünk mellé tudományt is ragasszunk.

A hitvallások irányítóként segítenek a Szentírás csodálatosan nagy és gazdag erdejében történő eligazításban. Nevezik a

teológiában a hitvallásokat szimbólumoknak. Régen a katonák előtt szimbólumokat vittek – a Római Birodalomban ezek nem zászlók voltak, hanem rúdra tűzött jelvények, pl. sas – azokról tudták azonosítani csapatukat, azokat követték. A hitvallásokkal foglalkozó teológiai tudományág neve így lett szimbolika. Mi most a református szimbolika rejtelseibe pillantunk, és két alapvető hitvallásunkkal ismerkedünk annyira, hogy otthon legyen kedvünk nem csupán elolvasni, hanem tanulmányozni őket, hiszen könnyen beszerezhetően rendelkezésünkre állnak.

Miért a II. Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté lett a magyar reformátusság szimbóluma? Az 1500-as években legalább 100 magyar református hitvallás keletkezett. Szinte minden zsinat azzal kezdte tanácskozását, hogy összefoglalta hitvallását. Keletkeztek szép számmal kérdés-felelet, vagyis káté (katechizmus) formájában megírt tanításra alkalmas hitvallások. A 28 magyar és erdélyországi protestáns nyomda, de külföldi nyomdák is elegendő példányt készítettek a kátékból. Különösen elterjedt volt a lutheránus Batizi András kátéja, (harmadik kiadása Kolozsvárott, 1555-ben jelent meg).

Különösen sikeres volt Siderius János tarcali református lelképásztornak, később

esperesnek Debrecenben, 1597-ben kiadott „Kisded gyermekeknek való katechizmus, azaz a keresztyéni hitnek fő ágazatairól rövid kérdések és feleletek által való tanítás” című könyve. 1785-ig 35 kiadásban hagyta el a nyomdát. A lelkészi vizsgákon hosszú ideig a Batizi kátéja és a Heidelbergi Káté mellett a Siderius kátéját kellett tudniuk a lelkészeknek. Ezek szerint nem csupán a kisded gyermekeknek való volt. Célszerű lenne kiadni, mert a mai embernek is igei eligazítást nyújtana. Rövidsége miatt szintén szimpatikus lenne a hosszú és körmönfont szövegezésű olvasmányoktól viszolygó hittestvéreknek és hitünket megismerni óhajtóknak.

Őseinknek tehát megvolt a kellő műveltsége ahhoz, hogy hitvallási iratokat készítsenek. Miért következett be az az első pillanatra érthetetlen dolog, hogy meglévő saját magyar református hitvallások mellett, sőt azok mellőzésével idegenből vettek át hitvallást? Azért, mert ezzel is bizonyítani kívánták, hogy az egyetemes keresztyén egyházhoz tartoznak. A II. Helvét Hitvallás Svájcban a reformátusok már elfogadták közös hitvallásuknak, ugyanígy a Német Birodalomban Pfalz választófejedelemiségében.

CSOHÁNY JÁNOS

2008 a keresztyén egyházakon belül kiemelten a Biblia éve. Gyülekezetek-szerte rendezvények, kiállítások, előadások állítják a figyelem középpontjába a könyvek Könyvét.

A Biblia története című, 2004-ben megjelent kötet utószava szerint: „Bolygónkon 6500-ra becsülik a nyelvek számát. A teljes vagy részleges Biblia 2300 nyelven olvasható. Tíz emberből kilenc, legalább egy részét a Bibliának anyanyelvén tudja olvasni. Jelenleg körülbelül 700 bibliafordítás van készülben.”

Sorsformáló hatása senkihez és semmihez nem hasonlítható. E könyv olvasásának eredményeképpen lett a léha ügyvédjelöltből Szent Ágoston, az ókor legnagyobb hittudósa. A gazdag posztókereskedő elkényeztetett fiából Asszisi Szent Ferenc, az apostoli szegénység példaképe.

A szerzetesi cellában vívódó Luther, újra és újra elolvasva a Római levél örökbecsű igazságát – „Az igaz ember hitből él” – a reformáció elindítója lesz. Az öngyilkosságot latolgató Spurgeon-t ez a könyv tette kora legnagyobb igehirdetőjévé.

E könyv Igéjét (115 Zsoltár 1 v.) röptette először világgá Morse a szikratávirón. A 136. Zsoltár 1. verse vizsgálatla Miltont, a vak költő-

„A TELJES ÍRÁS ISTENTŐL IHLETETT ÉS HASZNOS...” (2TIM 3,16)

A Biblia útján...

óriást. E könyvből tanult olvasni Jókai és Arany. Ezt olvasgatta halálos ágyán a rákbeteg Jávor Pál, az ünnepelt színész.

A vallásúnyoló verseiről híres Heine e könyv hatására írta le a következő gondolatot: „nem látomás vagy csoda vitt az üdvösség útjára. Megvilágosodásomat egész egyszerűen egy könyv olvasásának köszönhetem... Aki elvesztette Istenét, ebben a könyvben újra megtalálhatja, és aki sohasem ismerte Őt, annak az arcába csap ebből az isteni Ige fuwallata.”

Augusztus 4-6 között a hajdúnánási gyülekezet is a Biblia útján elnevezésű rendezvényt e egyszerű könyvnek szentelte. A három testvérgyülekezet: Érmihályfalva, Magyarlapád és Koltó-Katalin 5-5 fős küldöttsége végigjárhatta azokat a kegyhelyeket – Göncz, Vizsoly, Sárospatak –, ahol Reményik találó gondolata szerint az örök Isten megszólalt magyarul. Külön élményt jelentett Vizsolyban a rekonstruált egykori nyomdagépen saját kezűleg kinyomtatni Károlyi Gáspár fordításának első lapját. Sajátos színfoltja volt utunknak a Hajdúnánáson rendezett bibliakiállítás megtekintése. Dr. Ötvös László lelkipásztor a település szülőltje, bibliakutató, több mint 400 példányt kitevő gyűjteményéből mintegy 200 darabot láthattak az érdeklődők. A mi küldöttségünk is gazdagította a látnivalókat

„Szent Biblia, azaz: Istennek o és új testamentumában foglaltott egész Szent Írás.” A Váradi Biblia címlapja

egy 1645-ös Amsterdamban és egy 1746-ban Utrechtben nyomtatott Károlyi fordítással.

Három napos utunkról abban a hitben megerősödvé tértünk haza, hogy bizony „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos...” (2Tim 3,16), és ennek megfelelően érdemes kézbevenni naponként!

A Biblia évének jegyében szervezzük mi is Koltón szeptember utolsó vasárnapján a tolokocsisok és mozgássérültek találkozóját, bizonyítandó, hogy a Bibliára „támaszkodva” a mozgáskorlátozott is „futhat és nem fárad el.”

VARGA KÁROLY

HATVAN ÉVE TÖRTÉNT

A tanügyi reformnak nevezett iskolaállamosítás

1948. július 26-án reggel, országszerte egyidőben, valamennyi felekezeti és magániskolában hivatalos küldöttség jelent meg, felleltározta az iskola teljes ingó és ingatlan vagyonát, s kijelentette, hogy attól kezdve mindaz a Román Népköztársaság köztársasága (románul: patrimoniul). Ezt az aktust az iskolák államosítása néven tartja számon a történelem.

Az államosítás szó román megfelelője, a naționalizare jobban kifejezi ennek lényegét és valós célját, vagyis nemzetivé tenni a román nemzeti eszmétől idegen, azaz magyar oktatást, nevelést nyújtó iskolákat. Ezt a törekvést már maga a mód is, ahogy az államosítást végrehajtották, egyértelműen bizonyítja. A magyar tannyelvű református, katolikus, unitárius iskolák államosításával készült iratot román nyelven fogalmazták meg. Az egyház javait vették leltárba, úgy, hogy az egyház képviselőit, a lelkészt, gondnokot nem csak, hogy erről előzetesen nem értesítették, de még csak közel sem engedték, amikor a birtokbavétel megtörtént.

A leltározást és az iskola átvételét egy, a tanfelügyelőség által megbízott tanerő vé-

gezte, ott ahol volt állami iskola is, abból delegáltak, ha nem volt, akkor a központból küldtek ki valakit. Az átvétellel megbízott tanerők mellé a Román Munkáspárt megyei szervezeteinek egy-egy tagját állították, aki felügyelte az akciót. Az átvételnél általában jelen volt a helység vezetője – a bíró, jegyző, a helyi párt-szervezet megbízottja, viszont nem volt jelen a lelkész vagy a gondnok, az iskola tulajdonképpen addigi tulajdonosa, csak az iskola addigi igazgatója, mint átadó.

Három iratot készítettek: emlékiratot (memoriu), jegyzőkönyvet és részletes leltárt az iskola ingó és ingatlan javairól. Az emlékiratban az esemény történelmi jelentőségét emelték ki, az akkor divatos politikai szövegeket hangoztatva. A jegyzőkönyvben rögzítették, kik és hogyan végezték a leltározást és az átvételt, kiemelve, hogy mindaz zavartalanul és béké-

A román állam az iskolák államosításával és a kollektivizálással párhuzamosan felszámolta az egyház valamennyi missziói szövetségét és szeretetintézményét, s az egyház tevékenységét – egyházilag elismert módon – „a templomok és az imaházak” falai közé szorította.

(Tökés István: *A Romániai Magyar Református Egyház élete 1944-1989 című kőtetéből.*)

sen ment végbe. A leltár mindenütt igen terjedelmes, részletező volt. Két nagy fejezetből állt: az ingatlanok és ingóságok felsorolásából. Az ingatlan-leltár számos olyan adatot tartalmazott, amelyekből arra lehet következtetni, hogy nem akkor, s nem ott készült, ugyanis leírták az épületek, kertek, szántóföldek telekkönyvi és helyrajzi számát, pontos méreteiket, valamennyi adatát. Ezeket az adatokat vagy már előbb begyűjtötték, vagy utóbb csatolták hozzá az iratokhoz.

A reformnak nevezett államosítás fő célja a felekezetek befolyásának, a társadalomban betöltött szerepének gyengítése, és a társadalmi (értsd: kommunista) ellenőrzés kiterjesztése, a szovjet modell megvalósítása az oktatásban. A reform a nemzetiségeket, elsősorban a magyarságot érintette a legérzékenyebben. Amint a későbbi események igazolták, ez volt az első lépés a titkos cél, a magyar iskolarendszer felszámolása felé.

Az is jellemző és sokat eláruló tény, hogy a történelemtanulmányokban és a történelmi kronológiákban a tanügyi reform bevezetésének dátuma 1948. augusztus 8. Ekkor szavazta meg a Nagy Nemzetgyűlés és ekkor jelent meg a Hivatalos Közlönyben, - viszont a gyakorlatban már 1948. július 26-án országszerte végrehajtották.

KUPÁN ÁRPÁD

Magyarok az ötödik kontinensen

Bába Szilvia művelődésszervező, a Magyar Kultúra Alapítvány (MKA) értékesítési vezetője az ausztráliai magyarokról, a nyugati és a kárpát-medencei magyarok közötti hídépítésről.

– Milyen szerepet játszik az MKA a külföldi magyarok és az anyaország közötti kapcsolatépítésében?

– A Magyar Kultúra Alapítvány rendezvényeivel a kultúrák és régiók találkozását, a személyes magyar-magyar párbeszédet szolgálja. Ennek jegyében szervezzük minden évben a Magyar Kultúra Napját, a Költészet Napját, Kárpát-medencei Napokat, de számos kiállítást, hangversenyt, költői estet, képzést és konferenciát is. Tevékenységünk korábban csak a Kárpát-medencére terjedt ki, de néhány éve nyitottunk a tengerentúrra is. Ennek első kezdeményezése volt az Ausztráliai Magyarok Baráti Köre. Az egyesület találkozóin bemutatkoznak az ausztráliai magyarok: hazalátogató képzőművészek, előadóművészek, professzorok, írók, költők, bárki, aki szeretné megosztani velünk az ottani magyarság életét, Ausztrália természeti és kulturális szépségeit. Néhány éve indítottuk újjá a Panoráma Világklubot, amely már az egész világ magyarságának közös találkozóhelye, tehát Ausztráliából, Amerikából, Kanadából, Dél-Afrikából és a Kárpát-medencéből találkoznak magyarok a Várban.

Hidat építünk a nyugati és a kárpát-medencei magyarok között. Fontosnak tartjuk, hogy a fiatalokkal megismertessük a mai Magyarországot. Ha a kulturális turizmus eszközével felkeltjük az ország iránt az érdeklődést, akkor könnyebb lesz a nyelvtanulás és a kultúra iránti érdeklődést is felkelteni.

– Ön mikor járt először az ötödik kontinensen?

– Először 2005-ben kaptam meghívást az Új-Dél Walesi Magyar Szövetségtől, az 5. Magyar Identitás konferenciára. Az identitáskonferenciák célja, hogy megmutassák,

Bába Szilvia idén júliusban a Nagyvárad-Rogériuszi gyülekezetben is beszámolt ausztráliai élményeiről és az ott élő magyar közösségek mindennapjairól

hogyan lehet megőrizni gyökereiket az ötödik kontinensen. Mindig olyan előadókat igyekeznek hívni a szervezők Magyarországról, akiknek önként vagy hivatalból vállalt feladatuk a határon túli és a tengerentúli magyarok identitása megőrzésének segítése, kultúrájuk, hagyományuk, nyelvük ápolásának segítése.

– Milyen módon tudják megőrizni gyökereiket az ausztráliai magyarok, illetve milyen szerepet játszik ebben az egyház?

– Ausztráliában több generáció él. Az idősebbek, akik az 1930-as évek vége felé mentek ki vagy az 56-os forradalom óta, jól beszélnek a nyelvet, és a gyermekeik is. Azonban a másod-, harmad generáció esetében az angolt használják a családban, ha az egyik szülő ausztrál. A gyermekek az iskolákban és a barátok körében is inkább angolul beszélnek.

Mintegy 20,7 millió a lakosság létszáma, ebből mintegy 62 ezer a magyar. 200 ország népe él ott, ezért a fiataloknak sokkal inkább az angol a nyelvük. De természetesen vannak magyar iskolák is. Az ausztrál állam a multikulturalizmus jegyében anyagilag is támogatja a magyar nyelvtanulást.

Az egyháznak is nagyon fontos szerepe van, nagyon aktív a református gyülekezet

Az első ausztráliai magyar református gyülekezetet Antal Ferenc alapította, 1949-ben Melbourne-ben

mind Sydney-ben Péterffy Kund, Melbourne-ben Dézsi Csaba, Brisbane-ben Kovács Lőrinc és Adelaide-ban Szabó Attila vezetésével. Éppen a 6. Magyar Identitás konferenciával egyidőben - melyet idén júniusban rendeztek meg - tartották tanácskozásukat a négy ausztrál állam református lelkészei. Ők tehát egymással is együttműködnek, illetve a tengerentúli és kárpát-medencei egyházakkal is aktív kapcsolatuk van.

– Mennyire figyelnek az ausztráliai magyarok az anyaországra? Mennyire vannak napirenden az itthoni történésekkel?

– Azt gondolom, hogy nagyon is figyelnek az óhazára. Márai Sándort szoktam idézni a nyugati diaszpórában élőkkel kapcsolatban, hogy ezeknek az embereknek két hazájuk van. Egy nyári és egy téli, mint a vándormadaraknak. Mindkét haza egyformán tud fájni és hiányozni számukra. A rendszeresen hazalátogatóknak Budapesten vagy más nagyvárosban lakásuk is van. A modern információs technológia révén naprakészek, ugyanúgy, mint mi itthon. Egyébként Ausztráliában is van magyar rádió, az állami rádió magyar adását Kiss Kata szerkeszti. Van magyar nyelvű televízió is, például Melbourne-ben Solymosi Kálmán vezetésével, és van magyar közösségi rádió is Sydneyben, Ilosvay Kati és Gusztáv vezetésével.

FABIÁN TIBOR

VINDIS ZOLTÁN

„... fél vérem magyar”

*Van mondat, melynek mosoly a lelke.
Olyan is, amelyiké bának született.
Hogy ellenségek, sorsom elfeledte.
Hozzám mindkettő egyszerre érkezett.*

*Ölembe ült. Megölelt unokám.
Láttam rajta, hogy beszélni akar.
Hogy mit mond, nem is értette talán.
Apu, az én fél vérem: magyar.*

*Izmok feszültek meg ráncos arcomon.
Átkaroltam kis barátomat.
Szemembe lelkem zivatarra ült.
Harcolt bennem öröm, és a bánat.*

*Pilláim mögé könnycsepp rejtőzött.
Hat éves a gyermek, még nem fogja fel,
Hogy lelkemet megrázó szavai között,
Nemzetem vére szívórág el.*

*S most, négymillió testvér sok-sok unokája,
Idegen nyelven mondja, hogy: magyar.*

(Ausztrália, 1986)

Egyházunk – az Ausztráliai Magyar Református Egyház – a szórványok egyháza. Bennünket is, akárcsak az Öszövetség népét szétszórta a történelem Ura, ahogy Viktor János találóan megfogalmazta: „Évtizedek hosszú során át titkos szándékkal, ezer sebet és fájdalmat is okozva, markolt bele az ő keze a magyarság veteményes kertjébe és tépte ki innen a munkabíró férfi-életek meg gyermekzajtól hangos egész családok plántáit, hogy elhajítsa őket messze, tengerentúli, idegen földbe.” E történelmi szétszórásból született a tengerentúli közösségek legtávolabbi hajtása, az ausztráliai magyar diaszpóra.

(hungarianreformedchurch.com)

A Mátyás király alakját olyannyira körülengik a legendák, hogy szinte homályba vész, milyen is volt Mátyás, az ember. Egyszerre tudunk róla sokat és keveset. Az igazságos Mátyásról szóló mesék, a fénykorként idealizált reneszánsz udvar inkább tűnik tündérmesének, mint valóságnak.

Ő az első olyan uralkodónk, aki nőágon sem rokon az Árpád-dinasztiával, és uralkodócsaládból sem származik. Ő az első köznemesi származású király a magyar trónon.

Kisgyermekkorától benne él a politikában. 1443-ban születik, alig 13 évesen elveszíti az édesapját, Hunyadi Jánost, majd

Mátyás, az igazságos

rövidesen bátyját, Lászlót. Őt magát 14 évesen halálra ítélték a Cillei-gyilkosságban való részvétel vádjával, így amikor királlyá választották, fogságban volt.

Az udvartartás alaposan megváltozik uralkodása alatt. Már nem vándorol a királyi udvar, hanem Nagy Lajos óta állandóan Budán, s amiben változat, európai mintára, hogy Visegrádon nyári palotát épít.

Mátyásnak három házasságát ismerjük. Az első csak papíron létezett Cillei Erzsébettel. 12 éves volt, amikor megkötötték, de soha nem is találkoztak. Második házassága Podjebrád Katalinnal, a cseh király lányával szintén rövid ideig, alig egy évig tartott, Katalin halála miatt. Ettől kezdődően 1476-ig nem volt Magyarország királynéja, viszont ezalatt a 15 agglégény-év alatt Edelpeck Borbála nevű polgárlánytól fia született: Corvin János, akit majd Mátyás trónra is kíván juttatni.

Harmadik felesége, Beatrix, az olasz udvarból érkezik és hatalmas változást hoz Mátyás és az udvar életébe. Bonfini leírása szerint a magyar királyok palotája mentes volt minden luxustól, mindenkinek bejárása volt a palotába, gyengén őriztették. Leírja azt is, mi történik az udvarban Beatrix érkezése után Budán és Visegrádon: A szűkös, alacsony épületekben nagyszerű ebédlő-palotákat, finom étkezőszobákat, aranyos hálókamrákat építtetett. Sok ajtónállót alkalmazott, meggátolta a könnyű bejutást, a szittyákat beavatta az olasz szokásokba,

olasz ételeken élt. Nagy költségen Itáliából kiváló mestereket: festőket, szobrászokat, ötvösöket, kőfaragókat hivatott, s meghonosított itt addig ismeretlen műszereket. Arra törekedett, hogy Magyarország második Itália legyen.

Mátyás korának egyik legműveltebb uralkodója volt. Ezt elsősorban apjának köszönhetette, aki neveltetését a magyar humanizmus legnagyobb alakjára bízta: Vitéz Jánosra. Már életében legendák keringtek csodálatos nyelvtudásáról. Beszélt latinul anynyira, hogy tolmácsolni is tudott, Prágai fogsága idején megtanult németül, és állítólag beszélt még egy szláv nyelvet is.

Egy probléma volt csupán frigyükben, hogy frigyüket nem kísérte gyermekáldás. Ám Beatrix mégis minden eszközt bevetett, hogy Mátyás ne juttathassa hatalomra halála után fiát, Corvin Jánost. Ugyanis ő akart a király halála után kormányozni.

Mátyás 1490-ben halt meg agyszélhűtésben.

Tudtad-e, hogy...

- A villát Beatrix honosítja meg Magyarországon, ugyanis idegesítette, hogy a magyarok kézből esznek
- Beatrixszal kötött házassága előtt is próbált nősülni, de a környező országok udvaraiban kikoszarták
- Beatrix 14 évvel volt fiatalabb a királynál

Újságba foglalt bibliahét, Apátkeresztúron

Eredeti ötlettel: saját újsággal lepték meg lapunkat az apátkeresztúri gyerekek. Az augusztus 27-30. között tartott bibliahét eseményeit Végtelen utazás címen újságba foglalták. Az ügyes lapocskák cikkeiben tallóztunk az alábbi összeállításban.

A lakosság számarányához képest a gyerekek szép számban voltak jelen, a létszám 25 és 30 között változott. A gyerekek négy csoportba lettek beosztva, melyeknek a 14 éven felüliek voltak a csapatkapitányai. Minden csoportnak volt egy szimbóluma: szeretet, hangjegyek, musztángok és végtelen út.

Az ünnepi megnyitó a templomba vonulással kezdődött, amit a nyitó beszéd követett, melyet Kovács Levente tiszteletes úr tartott. Az első történetet Kovács Melinda adta elő, mely Pál apostol első útjáról szól. Ezt a gyerekek később be is mutatták. A történet elmesélése után éneklés következett, majd a parókián folytatódott a programok: rajzzal, kézimunkával, játékokkal.

Minden délután, az uzsonna után a kisebbek rajzfilmet néztek. A második napon

Az apátkeresztúri gyerekek Pál apostol nyomába eredtek, a bibliahéten szerzett élményeiket pedig saját kis újságban foglalták össze

az a történet folytatódott, melynek során Pál apostol Lisztrába utazott. A harmadik napon, azaz a bibliahét végén Pál apostol utolsó útjáról esett szó, mely Lisztrából Rómáig tartott. Minden délután szomorúan távoztak a gyerekek, szívesen maradtak volna még a parókián játszani.

Körkérdés a gyerekekkel: *Mi a véleményetek a bibliahétről?* Nagyon jól éreztük magunkat, mert egész héten sok, izgalmas játékokat játszottunk, és szép énekeket és történeteket tanultunk. *Melyik volt a kedvenc*

játékokot? Foci, malom, sakk, tollas, ping-pong. *Melyik volt a kedvenc éneketek?* Tégy uram engem áldássá, Vezess Jézusunk, Áldásoddal megyünk. *Melyik volt a kedvenc aranymondásokat?* Én vagyok az út, az igazság és az élet. *Szeretnétek, hogy legyen jövőre is Bibliahét?* Nagyon szívesen jönnék jövőre is.

A Végtelen utazás szerkesztői: Kovács Norbert, Kulcsár Brigitta. Munkatársai: Csokmai Beáta, Kulcsár Brigitta, Adorján Brigitta, Doja Annamária, Kovács Levente tiszteletes.

ŐRZŐK A STRÁZSÁN

Az iratmissziós presbiter

Orosz Sándorné Garnai Terézia, Czeglédi György-díjas presbiter (Nagyvárad-Szőlősi). „Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Rm 8,31.)

A Nagyvárad-Szőlősi gyülekezetben csak „Terike néni” névre hallgató presbiterasszony testvérünkkel az Illyés Gyula Református könyvesboltban ültünk le beszélgetni. Sok-sok könyv között fogtam őt vallatóra, meséljen önmagáról, életéről, munkájáról, szolgálatáról lapunknak, melynek terjesztése ügyében lankadatlan tenniakarással forgolódik. Köztudott ugyanis, hogy a lap iránti érdeklődés és vásárlási kedv statisztikája tartósan a Szőlősi gyülekezetet „dobja ki” nyerőnek, és ez – nyugodt szívvel jelenthetjük ki – szinte száz százalékban Terike néni áldásos fáradozásának köszönhető. Bámulus az ambíciója, ahogy lélektől lélekig jár-ke a Harangszóval, ahogy meggyőzi a gyülekezeti tagokat... Mintha saját adottsága lenne hozzá. Az eladott példányok többi gyülekezethez viszonyított kimagasló arányszáma, váradi vonatkozásban ezt látszik igazolni.

A döntés, hogy a református könyvesboltban beszélgessünk, stílusosan illeszkedik Terike néni iratmissziói tevékenységéhez, szinte aláhúzza azt. Amikor előző napon telefonon megállapodtunk a helyszínben és az időpontban, testvérünk igen készségesen vállalta, hogy a szőlősi negyedből eljön ideig; megvallo kicsit szorongtam is, hiszen tombolt a kánikula. Ám, mikor fúrge mozgással, mosolygós arccal megjelent az ajtóban, elszállt minden aggodalmam. Egyedül él, gyermektelen és tizenkét éve özvegy. S mivel lelkemben a magány valami iszonytató dolognak tűnik, rögvést le is captam a kérdéssel: hogy bírja egyedül? Nem tagadom, válaszat – nem ilyenre számítottam – behúzózt nyakkal, befelé kis-sé megszegyenülten fogadtam. Terike ugyanis nyájas mosollyal csak ennyit mondott: ha Isten velünk, akkor kicsoda ellenünk? Nos kérem, itt meg kell emelni azt a bizonyos ka-

Ha Isten velünk, akkor kicsoda ellenünk? Garnai Terézia, az iratmissziós presbiter

lapot... Élete nem bővelkedik látványos fordulatokban, eseményekben. De ez a titka, ez a kapocs Istenével, ez a láthatatlan lelki köldökzsinór mindenért kárpótolja.

Garnai Terike református nagycsaládban született Érkörtvélyesen 1934-ben, mely év-szám egy a sok közül. De a hónap és a nap, melyen meglátta a napvilágot, huszonkét év múlva legendává vált: igen, október 23., az 56-os forradalom napja...

A család gazdálkodással foglalkozott. Vasárnaponként eljártak a templomba. Isten házához ilyenformán hamar hozzászokott a kis Terike, aki elemi iskoláit otthon, a faluban járta ki. Az általánost ellenben Nagyváradban. Rad-ványi Mihály tanító szorgalmazta, hogy az általános elvégzése után maradjon Károlyban és vállaljon tanítónői munkát. Ő azonban hazament a falujába és beszállt a gazdálkodásba. A család a téjesítés idején jó ideig vonakodott a belépéstől, ám utóbb csak be kellett lépni. Az édesapa a TSZ-ben állatgondozói munkakörben szolgált. Terike, első férjével 1964-ben kötött házasságot, mely azonban nem bizonyult időtállóknak. Hat év múlva elváltak, gyermekük nem maradt. A fiatalasszony egyébként a hatvanas évek derekán Váradra kerül, ahol az élelmiszeriparban helyezkedik el, mint raktáros. Itt 1987-ig dolgozik, amikor az időközben

súlyosan megbetegedett édesanyját ápolandó, visszamegy Körtvélyesre. Ugyanakkor ismerkedik meg leendő második férjével, Orosz Sándorral, aki mesterségére nézve tímár-mester volt, s a szörme gyárban dolgozott. Édesanyja 1988-ban elhalálozik.

Terike eleinte lakókörzetileg az újvárosi gyülekezetbe tagozódik be, később azonban – minthogy a Nufáru negyedbe költöztek ki, átkerült a szőlősi egyházközségbe, Vida István lekipásztorsága idején, akit a szolgálatban később Tarr István váltott fel. Garnai Terike, azaz bocsánat: Orosz Sándorné ezidőtájt kezd aktív gyülekezeti munkát végezni. A kilencvenes évek elején, mint az RMDSZ tagdíjbeszedője, felhasználva a családokkal kialakult kapcsolatrendszer nyújtotta lehetőséget, igyekszik mindenhová eljutni a frissen indult Harangszó lapszámain, hidat képezve az egyház és az RMDSZ-tagság között.

A gyülekezetben a család- és beteglátogatás mellett, ünnepek alkalmával verset mond. Büszkén mondta el, hogy Körtvélyesen, 1940-ben, a magyar bevonulás idején, a Kormányzó tiszteletére rendezett névnapi ünnepélyen, még mint 6 éves kislány köszöntő-verset szavalt, melynek szövegét emlékezetből hibátlanul idézte fel most nekem. A kilencvenes évek elejétől nyugdíjas. Férje 1996-ban halt meg. Azóta, immár özvegyi státusban, a gyülekezeti munkában keres és talál kárpótlást, melyet azért beárnyékol egy keserű tapasztalat: az tudniillik, hogy kedvenc lapja iránt, csakúgy, mint az írott sajtó iránt, évek óta jelentős érdeklődésbeli csökkenés mutatkozik. De ő nem adja fel!

1985-től presbiter. 2007-ben Czeglédi-díjjal tüntették ki. Gyülekezete jól szervezett ifjúságáról elismerően nyilatkozik. Innen (is) üzeni a fiataloknak, hogy „legyenek hűek az egyházhoz, mert Istentől jön a kegyelem, nála nélkül nincs élet”, majd ismét megerősíti: „Ha Isten velünk, ugyan kicsoda lehetne ellenünk?”

Végül, élve a felhatalmazással, szeretném tolmácsolni Terike néninek egyházközségünk Presbiteri Szövetségének köszönetét az áldozatos munkáért, helytállásért, mellyel a „strázsán őröködvé” öregbítette a presbiteri mozgalom rangját, hírnevét. Isten gazdag áldása kísérje további életében.

MUHARI ISTVÁN

Mit jelent a Biblia napi csendességemben?

„Csendesedjétek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46, 11)

Ahányan vagyunk, annyi félek vagyunk. Nem egyformán csendesedünk el és olvassuk a Szentírást. Márta sűrű-forog a konyhában és szolgál, Mária leül Jézus lábaihoz, Rá figyel és hallgatja Őt.

A Bibliáról sem egyformán gondolkozunk, nem mindenki ugyanazt érti, hallja ki belőle. Bár ez tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Belőle ismerjük meg Istent, önmagunkat, a bűnt, Jézust, a megváltást, a feltámadást és az örökélet ígértét.

A Biblia az élet könyve, lelki életünk tápláléka, élünk Isten Igéjével, mivel a kenyér nem old meg mindent. A Biblia az örökélet forrása, Isten kegyelméből fakadó forrás, amit én együtt vallok a zsoltárossal, „minden forrásom Belőled fakad.” (Zsolt 87,7)

Zajos világban élünk, zajlik körülöttünk az élet. Az Ige olvasása által megértem, hogy miért kell hálát adjak, mi az Ő akarata, magamra, gyülekezetemre és családomra nézve. Megismerem bűneimet és megvallo azokat. Kérem, hogy Isten az Ő Igéje által mutassa meg titkos bűneimet, hogy azokat is tudjam a kereszt alá vinni, megvallani és bocsánatot kérni. Bocsánatot kapok és megköszönöm azt.

Erőt ad, jó tanácsokat és vezetést Szentlelke által. Érzem, hogy beharmatozza és megtermékenyíti lelkemet, ahogy Jób mondja: „Gyökerelem a vizig nyúlik, ágamra éjjel harmat száll” (Jób 29,19)

Erőt, biztonságot, tartást ad, tisztességre, becsületességre és szolgálatra lelkesít, mi több szolgálatra hajt, buzdít. Tudom, hogy sokat csetlek-botlok, akaratom ellenére is, de az Úr felemel, azért egész életem az Ő kezébe teszem és hálát adok neki. Testvérem! Gyönyörködjél az Úrban és az Ő Igéjében szüntelen. „Nem hagyjuk el a Bibliát” (283. dicséret).

POZÁN EDIT, gondnok – Misztótfalu

TOLLVONÁS

A szapárifalvai festmény

Sokatmondó, mondhatni egyháztörténelmi jelentőséggel bíró naív festmény van a szapárifalvai református egyházközség tanácstermében. Az 1996-ban, Stockholmban készült kép Gabriel Kisch festménye, aki nem más, mint a Szapárfalváról elszármazott Kiss Gábor, az 1858-1936 között élt Kiss Károly fia.

Kiss Károly évtizedeken át volt az egyházközség főgondnoka, aki a templom toronyóráját,

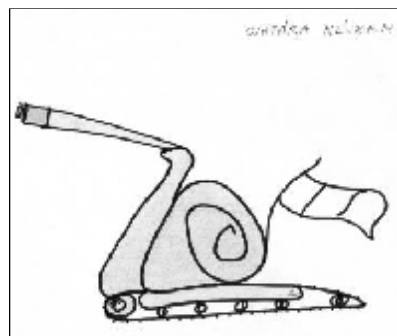
illetve a nagyharangot adományozta a gyülekezetnek.

Megdöbbenő a kép. Nem azért, mert egy fiú festette meg az édesapját, hanem azért, mert a fiú már nem Kiss Gábor, hanem Gabriel Kisch. Ez a sajátos magyar balsors. Vagy inkább balschorsch?! Lehet, ha itthon marad, akkor Gabriel Chiş lett volna?

SAZKÁRY KÁROLY

(A szerző nyugalmazott lelképásztor.)

FIRKA

Csatára készen

Adorjáni László rajza

S.O.S. – Titanic

1912. április 15. éjjel 11 óra 40 perc. A 46.328 tonna súlyú, 11 emelet magas hajót 10 millió dollárért építették. Minden a biztonságos utazás mellett szólt. Mindenki tudta, hogy a hajó még tragédia esetén is a víz fölé maradna, még abban az esetben is, ha négy kamráját elöntené a víz. 2207 utasa tehát biztonságban érezte magát. Bár a 20 mentőcsónakban csak 1178 ember fért el, ezt nem tekintették veszélyesnek – mi szükség mentőcsónakokra az elsüllyeszthetetlen Titanicon?

Kiderült, hogy az ügyeltes matrónak nem volt távcsöve. Láta ugyan a jéghegy fekete körvonalát, csak éppen 15 másodperccel később, mint ahogy a hajó el tudott fordulni. Az elsüllyeszt-hetetlen hajó az ütközés után 2 órával és 40 perccel elsüllyedt, és 1502 embert vitt magával a hullám-sírba. Óriási tragédia! Az egész világ döbbenet hallgatta a minden idők legnagyobb tengeri kataszt-

rófájának a szomorú hírét. A hajótársaság központi irodájában egy táblát raktak ki, amelyen két névsor állt, hogy megmenekültek, a másik fölött pedig az, hogy elvesztek. Elképzelték, hogy amikor az utasok barátai és hozzátartozói rémülten gyülekeztek az iroda előtt, milyen aggodalom és félelem töltötte el a szíveket, miközben lázasan keresték a jól ismert neveket a két oszlopban. A hajó utasai vagy megmenekültek, vagy elvesztek.

Építői annyira biztosak voltak abban, hogy a Titanic sérthetetlen, és kibírja a legvadabb viharokat és a legmostohább körülményeket is, hogy messze a vízszint alatt piros vízálló festékekkel ráírták, hogy „Ezt a hajót még az Isten sem tudná elsüllyeszteni!”

Ez volt a Titanic első és utolsó útja. Bekövetkezett, aminek tulajdonképpen nem lett volna szabad megtörténnie. A lehetetlenség valóság lett. Az elsüllyeszt-hetetlen hajó elsüllyedt.

BÁNYAI LÁSZLÓ

(A szerző református lelképásztor.)

OLVASÓLÁMPA

A hitvédő és hitvitát is vállaló ember

Dr. Hermán M. János tudományos munkája a Bethlen Miklós életének és gondolkodásának evangéliumi vonásai címet viseli. Bethlen Miklós gazdag írott hagyatékot bízott az utókorra, bőséges önéletrajzi anyaggal. A tanulmányt mégsem nevezném Bethlen Miklós önéletrajzán keresztül történő bemutatásának, mert nem is ez a cél. Lukinich Imre idézett műve óta még nem született meg az az átfogó Bethlen Miklós-életrajz, amely őt megilleti, de ez érthető, mert a kutatásnak még számos kérdést kell megoldania.

Közismert, hogy Bethlen Miklós a 17. századi reformátusság egyik jeles személyisége volt, de e jelen munka nem pusztán egy vezető ember vallásos gondolkodását, vagy az evangéliumhoz hű kiállását bizonyíthatja.

Hitvédő és hitvitát is vállaló ember elevenedik meg előttünk, jöjjék Önéletrajza és Imádságoskönyve nem sorolható az apologetika műfajába. A hit biztos alapján álló, a közösségre, hittársaira, egész nemzetére, a kor történelmi fordulásaira hatással bíró ember személyén keresztül a szerző 1971-ig fellelhető szakirodalom alapos áttanulmányozásával látja velünk a 17. századi erdélyi változásokat,

a vívódó embert, aki hisz az egyház élő, történelemformáló szerepében.

Ezt a dolgozatot Hermán M. János annak idején Benkó Samu történész felkérésére írta és megemlíti, hogy dr. Juhász István professzor úr volt az a vezető, aki a tudományos kutatást irányította. Istennek legyen hála, hogy a valamikori, íróasztal fiókoknak szánt művek ma megjelenhetnek és senkit sem bánthatnak. Sapienti sat.

Az elmúlt negyed században jelentős eredményekkel gazdagodott a Bethlen Miklós-kutatás, többek között Bethlen Miklós leveleinek a megjelentetése is erre vall (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987). Idén valószínűleg angolul és románul is jelennek meg fordítások az Önéletrajzból, továbbá tudomásunk van arról, hogy több mint ötven Bethlen Miklós-féle levél vár publikálásra.

Hermán M. János elemzése az erdélyi protestáns gondolkodás egyik jelentős fejezetével ajándékozza meg az olvasót.

S. L.

(Dr. Hermán M. János: Bethlen Miklós életének és gondolkodásának evangéliumi vonásai. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2008.)

GONDOLATOK...

...A kételkedésről

Descartes (1596-1650) híres filozófiai tétele „dubito, ergo cogito, ergo sum” (kételem, tehát gondolkodom, tehát vagyok) ok-okozati összefüggésbe állítja a kételkedést a létezéssel. Nagyon veszélyes ez a kijelentés, mivel eszerint az emberélet titka a folytonos és állandó kételkedésben rejlik, a mindennapok valósága nem más, mint megkérdőjelezni a bennünket körülvevő dolgokat. Akkor látjuk meg a valóságot, a világ igazi arcát, amikor elveszítjük a bizalmunkat, bízni tudásunkat?

A jelenség ősrégi, Éden kertjében a kígyó is ezzel ámitja az embert. Kételemkedjete! Ne higgyetek Isten beszédének, ne higgyétek el, hogy Ő minden szükségetekre gondot visel, mert Ő maga a szeretet! (1Móz 3,4-5) Hazudott az ördög? Igen. Hogy mennyire pórul járt az ember, megtudjuk a Szentírásból – kételemkedtek, szakítottak a fáról és meglátták a maguk meztelenségét. Szégyenkezni kezdtek. Kételemkedésre ma is rengeteg okot ad a kísértő. A kételemkedő ember számára azonban a valóság kétségbeejtő, az élet kilátástalan, az élet nyomorúság. Tövises és bogáncskörök teremnek mindenütt. Ez az, amitől mindannyian rettegünk. Egyetlen ellenszer létezik arra, hogy a megpróbáltatások ne száritsanak ki, ne fojtsanak meg minket (lásd a magvető példázatában) és megérezzük itt a földön is a boldogságot – a hit.

A kételemkedő ember számára csak a depresszió marad, de a hívő ember élhet kiegyensúlyozottan. Örül és értékeli az életet, mert nem ragad le tekintete a földi dolgon, hanem szemeit az egekre emeli, bízik abban, hogy Isten olyan boldogságot ajándékozik neki, amit szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt. Ő alkotott, megtart ebben a testben, ezzel a lélekkel, és földi életünk után a mennyek országában részeltet. Hisszük-e ezt? A kérdés mindannyiunké. Isten az Ő Szentlelkével erősítsen meg a hitben minden nap!

GERÉB MIKLÓS

TÁNCJÁTÉK A VÁRADI BIBLIÁRÓL. A Váradi Biblia, avagy Váradnak kegyetlen viadok által lött Török kézbe esése – A Biblia diadala című táncjátékot augusztus 29-én, péntek este mutatták be a váradi várban. Pálfi József várad-réti lelképásztor, a kezdeményezés elindítója a Biblia éve jegyében született előadásról szól, Pásztor Gabriella oktatási államtitkár a béke és a barátok szeretetének fontosságát magyarul, románul és törökül egyaránt hangsúlyozta, Yusuf Murat, Románia főmuftija pedig megtiszteltetésnek nevezte, hogy ott lehetett a bemutatón. A rítusjáték keretében 196 magyar, román és török gyermek néptáncos elevenítette fel a váradi vár 1660-ban történt török kézbe kerülését, és a nyomtatás alatt álló Váradi Biblia kimenekítését. A históriás énekes szerepét Kobzos Kiss Tamás töltötte be, a nagyváradi Csillagocská és Lioara, az érsemjéni Ezüstperje, a borsi galagonya és a mihályfalvi Nyíló Akác tanácsosai mellett az ankarai egyetem táncscsoportjának fiataljai, valamint a konstancai Mini Karadeniz nevű török-tatár hagyományörző csoport tagjai idézték fel az eseményeket, eredeti helyszínükön, a váradi várban, majd egy nappal később a debreceni Nagytemplom előtti téren.

FRIED NOÉMI LUJZA

A tervek szerint egy terméskő-talapzaton álló kis obeliszk oldalán kapna helyet a hősök és civil áldozatok nevét tartalmazó emléktábla

EMLÉKJEL HŐSÖKNEK ÉS ÁLDOZATOKNAK. Hasonlóan sok más településhez szerte a Kárpát-medencében, Jankafalva is megszenvetde a 20. század véres háborúit. Nekünk, mai utódoknak nem szabad elfeledkeznünk a hősökről, áldozatokról, ezért reménység szerint hamarosan ezen a kis érmelléki településen is méltó emlékmű hirdeti majd az elődök emlékét.

Az Érmelléki Egyházmegyéhez tartozó gyülekezet régi vágya, hogy a világháborúk helybéli áldozatai is emléket kapjanak, ahol a mai utódok emlékezhetnek rájuk. Az emlékmű, terveink szerint, egy terméskő-talapzaton álló kis obeliszk lenne. Az obeliszk tejetén Turul-madár terjeszti ki szárnyait, az

Jankafalva szemet gyönyörködtető református temploma, az előtérben a Bocskai-emlékművel

oldalán pedig a hősök és civil áldozatok nevét tartalmazó emléktábla foglalna helyet. Az emléktábla megörökítené a világháborúkban elesett jankafalvi hősök és a világháborúk civil áldozatainak nevét egyaránt.

A templom bejárata előtt, bal oldalon foglal helyet a Bocskai-emlékoszlop, mely református fejedelmünk és az 1604-ben kezdődött magyar szabadságharc előtt tisztelg. A leendő emlékmű pedig, a bejárat előtt jobboldalon helyezkedne el.

A márvány emléktábla az új templom építésével egyidőben készült el, a bihariószegi és jankafalvi hívek adományaiból, 1996-ban. Az obeliszk és a Turul-madár elkészítéséhez az idei esztendőben szeretnénk hozzáfogni. A jankafalvi gyülekezet nagyon kicsiny közösség, éppen ezért minden segítséget és támogatást szívesen mind

URI IMRE

FELHÍVÁS. A SC AccesGroop Alpin SRL ipari alpinista csoport garanciával vállalja templomok és tornyok falainak és bádoghelyzetének festését. Elérhetőségek: Tel. 0744/536-147, E-mail: accesgroop@gmail.com. (Referenciáért lehet fordulni a Nagyvárad-velencei Egyházközséghez).

ADOMÁNYOK AZ ÚJ EZREDÉV EGYHÁZI KÖZPONT SZÁMÁRA. Idei harmadik lapszámunkban terjedelmes interjút közöltünk Gazda István temesvári lelképásztorral, az Új Ezredév munkálatairól (*Temesvári temploméptők, Harangszó, 2008/3., február*). Legközelebbi terveik között szerepel, hogy a már felépített szállásépület első szintjén ideiglenes istentiszteleti helyszínt alakítanának ki, a templom fölépítéséig. Erre kéri mindenki szíves támogatását, a következő folyószámlákon: RON: RO70BACX000003008582000, EUR: RO 70BAC0000003008582004, USD: RO70BACX0000003008582001. Számlatulajdonos: CENTRUL REFORMAT TIMISOARA, B.C. UNICREDIT TIRIAC TIMISOARA.

EURÓPAI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGNEK JELÖLTÉK A DEBRECENI NAGYTEMPLOMOT. Vad Zsigmond lelképásztor elmondta, ha az épület múltjára és a Nagytemplom által fémjelzett debreceni reformátusságnak a múltjára gondol, akkor ez a megtisztelő jelölés helyénvaló, bármennyire is meglepő. „Már eddig is több százezren keresték fel a Nagytemplomot évenként, belföldi és külföldi turisták, hogy megismerkedjenek a templom jelenlegi külső és belső látványával: a Rákóczi haranggal, az időszaki kiállításokkal, hogy megnézzék a Kossuth székét és az 1948-49-es emléksarkot, amit a templomban alakítottunk ki, valamint a híres orgonát, a szószekeket és az úrasztalát. Úgy gondoljuk, hogy ezzel az elismeréssel még többeknek felhívják a figyelmét a Nagytemplomnak az értékeire, amely valóban a magyarországi reformátusság szimbóluma”. Régészeti kutatások alátámasztják, hogy már a 12. században állott egy román stílusú templom a mai Nagytemplom helyén. A Nagytemplom 90 cm magas falazott teraszon áll, kelet-nyugati irányú tulajdonképpen mellékhajója 55 méter hosszú 15 méter széles, észak-déli főhajója (két végében az orgonákkal, déli végében a szószekekkel) 38 méter hosszú és 14 méter széles. A tornyok magassága 61 méter. A templom befogadóképessége 3000 ember.

CSONKA-KOVÁCS ABIGAIL

A debreceni Nagytemplom az anyaországi reformátusság egyik szimbóluma

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323
Megjelenik kéthetente. Ára 1 lej.

Felélős szerkesztő: Fábán Tibor. Olvasószerkesztő: Babes Arday Erika. Tördelőszerkesztő: Kraftsikné Petrikó Ildikó. Munkatársak: Antal Attila, Balázsné Kiss Csilla, Kurta Tötös Beáta, Muhari István, Orbán Levente. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr 14. Tel.: 0259/434-664; 416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro
A terjesztés, a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent István Ábrahám nyomdájában.